

Klimata indikatoru nākotnes projekcijas Lietuvai

Uldis Bethers, Juris Seņņikovs, Andrejs Timuhins
LU 81. zinātniskā konference, 27-Jan-2023

Saturs

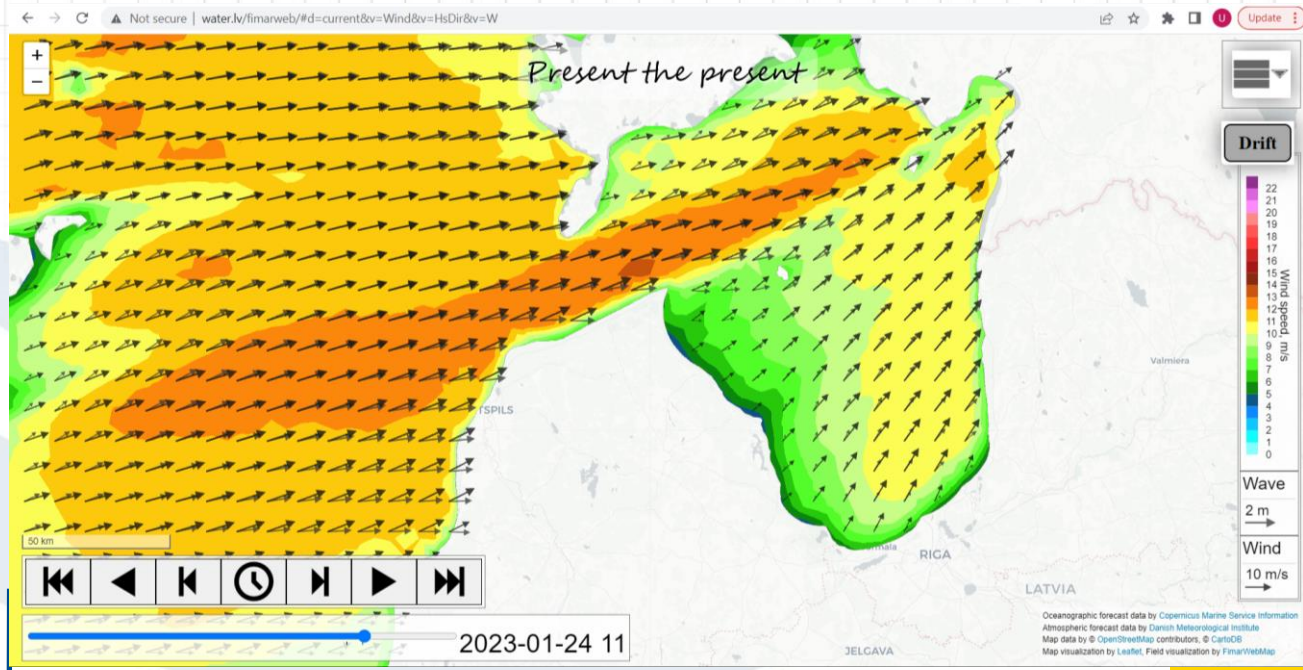
- 1. Konteksts: klimata un sinoptiskie pētījumi LU SMI**
- 2. Aktualizācija: kas jauns klimata projekciju pētījumos?**
- 3. Pielietojums: Lietuvas nākotnes klimats**

1. Klimata un sinoptiskie pētījumi LU SMI

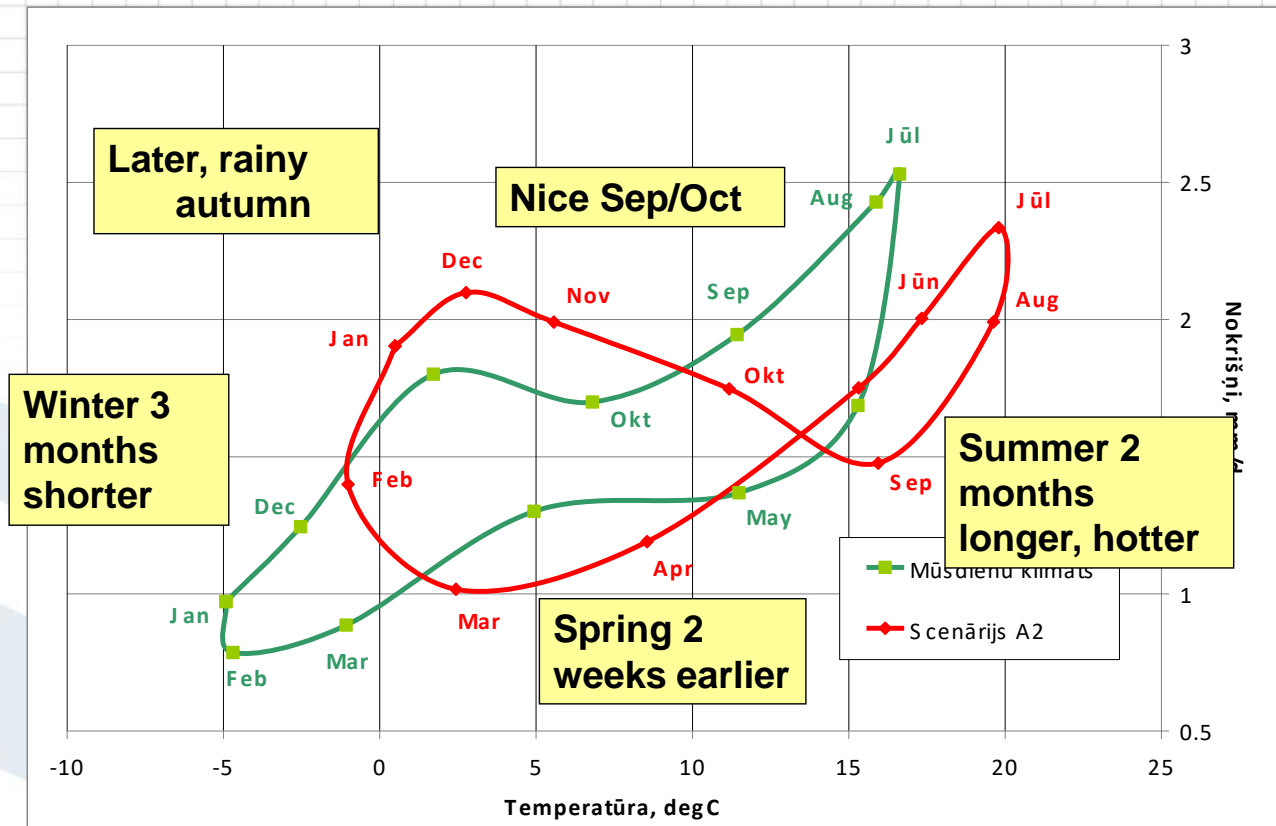
Kopš 2004: operacionāla jūras un laikapstākļu prognožu
piegāde NBS struktūrvienībām – IS «FIMAR»

(publiskā daļā jūras prognozēm www.water.lv/fimarweb)

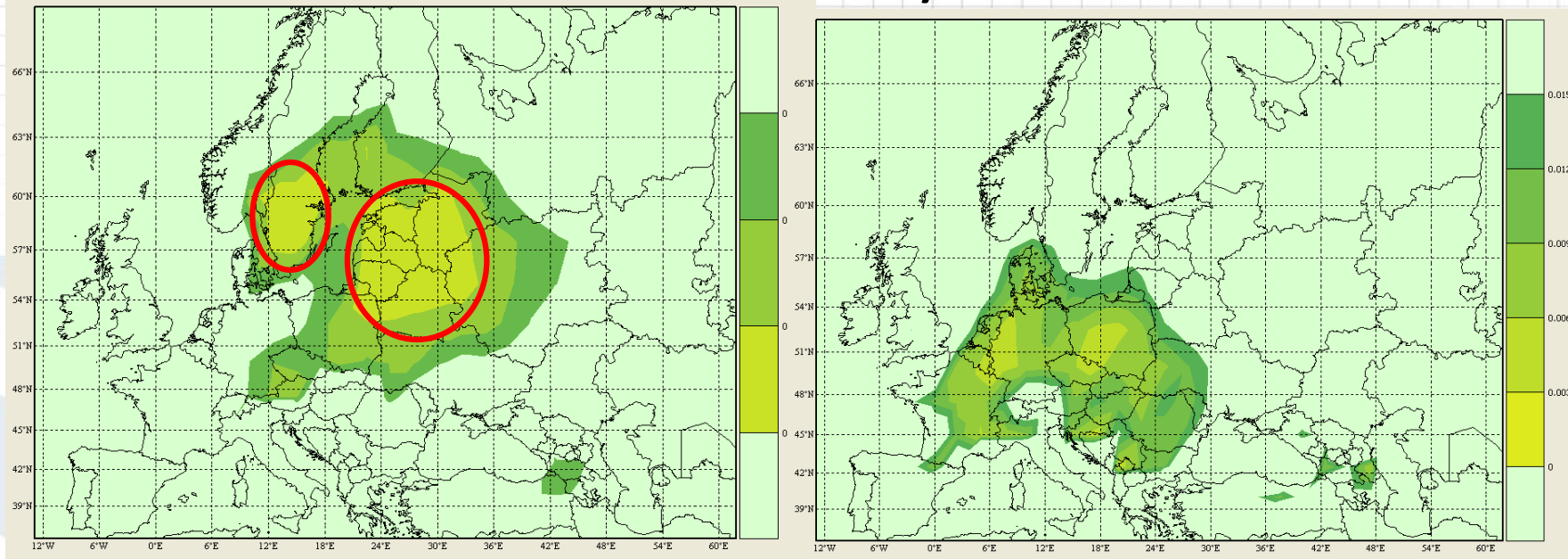
1. Klimata un sinoptiskie pētījumi LU SMI

Kopš 2006: nākotnes klimata projekcijas (Dobele)

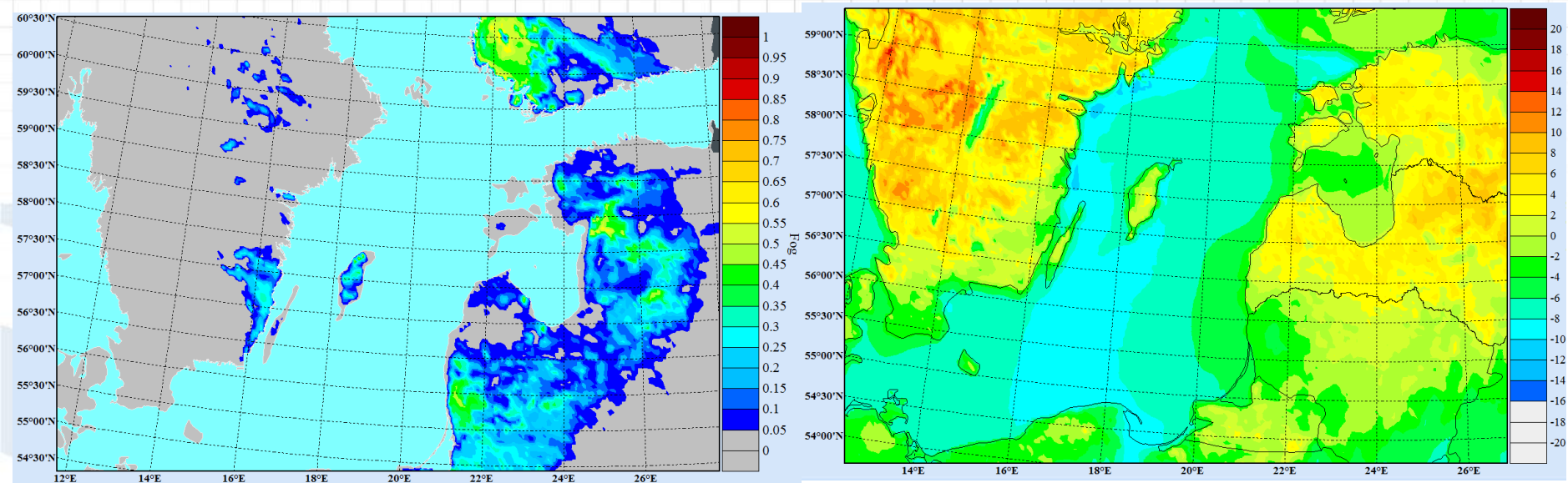
1. Klimata un sinoptiskie pētījumi LU SMI

2008-23: klimata ietekmes pētījumi nozarēm (piemērs LVM – kur šobrīd valda LV nākotnes klimats)

1. Klimata un sinoptiskie pētījumi LU SMI

2014-2023: no laika prognozēm atvasināti klimatiskie un sinoptiski produkti (ilustrācijai migla, galvassāpes)

2. Kas jauns klimata projekciju pētījumos?

- CORDEX: plašs RCM modeļaprēķinu ansamblis
- CORDEX «data store»
- Termins *Earth system models*
- No CMIP5 uz CMIP6 (*coupled model intercomparison project*)
- *Statistical bias correction* iebūvēta datu produktos

Modeļrezultātu statistiskie pētījumi, sadzīvošana ar nenoteiktību

- Modeļi mēdz būt labāki reģioniem, procesiem un indikatoriem
- Praktiķiem – izvēlēties piemērotāko sub-ansambli savām vajadzībām
- No sacensības uz sadarbību (vājo spēks)

3. Lietuvas nākotnes klimats

- 12x12 km režģis
- 4 RCM/GCM kombinācijas, RCP4.5 & RCP8.5
- Sistemātisko kļūdu korekcija, nobīdot projekcijas uz indikatoru vērtībām, kas aprēķinātas no novērojumu datiem
- Kartes un laika grafiki
- WEB rīks - pavasarī
- Aptuveni 50 klimata indikatori

3. Lietuvas nākotnes klimats - T

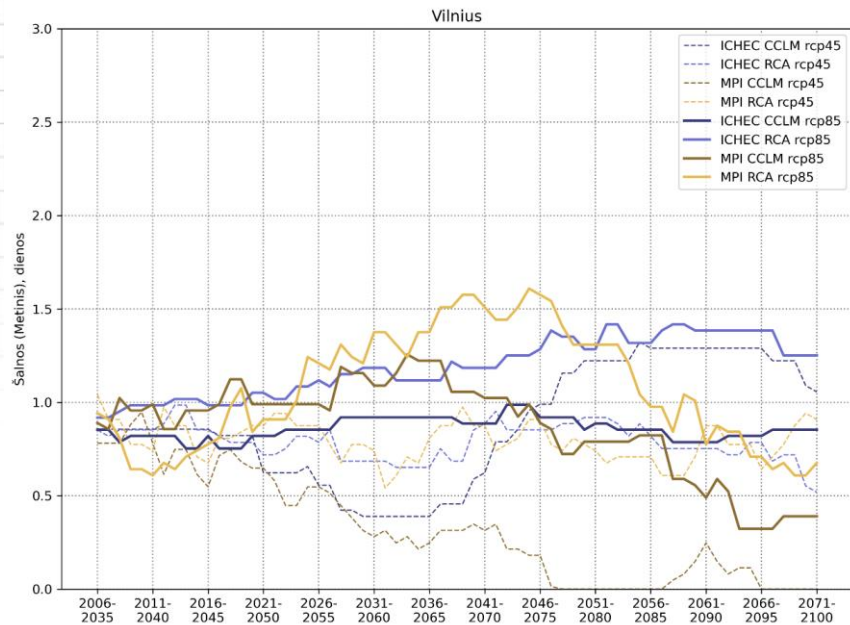
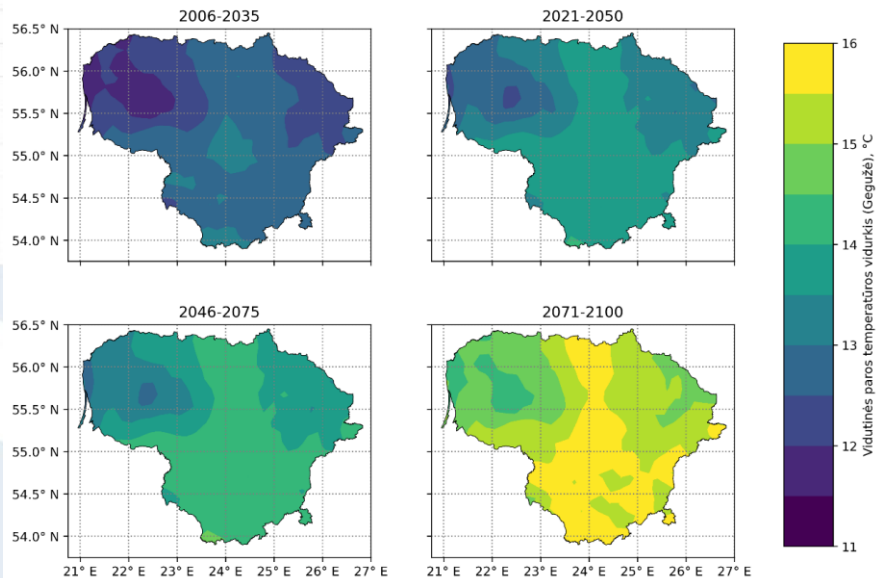
Climate indicator	Contemporary value	Future projection (2071-2100)	
		RCP4.5	RCP8.5
Mean annual temperature, °C	7,3	8,5	10,1
Mean January temperature, °C	-3,1	-1,7	1,3
Mean July temperature, °C	18,3	18,7	20,4
Maximum daily temperature, °C	11,3	12,5	14,1
Minimum daily temperature, °C	3,5	4,9	6,7
Heatwaves, days	2,1	3,5	7,0
Tropical nights, number	0,5	1,5	6,9
Cold days	5,8	2,8	1,1
Growing season length, days	206	222	243
Heating days	207	193	175
Cooling days	78	92	111
Frost events, number	1,1	0,9	0,9
Fire risk, days	13,4	13,8	18,4
Solar radiation, W/m²	115	111	108
Sunshine duration, h	1854	1790	1751

3. Lietuvas nākotnes klimats

«Maija temperatūra» un «Salnas pavasarī»

ICHEC RCA rcp85

3. Lietuvas nākotnes klimats - p

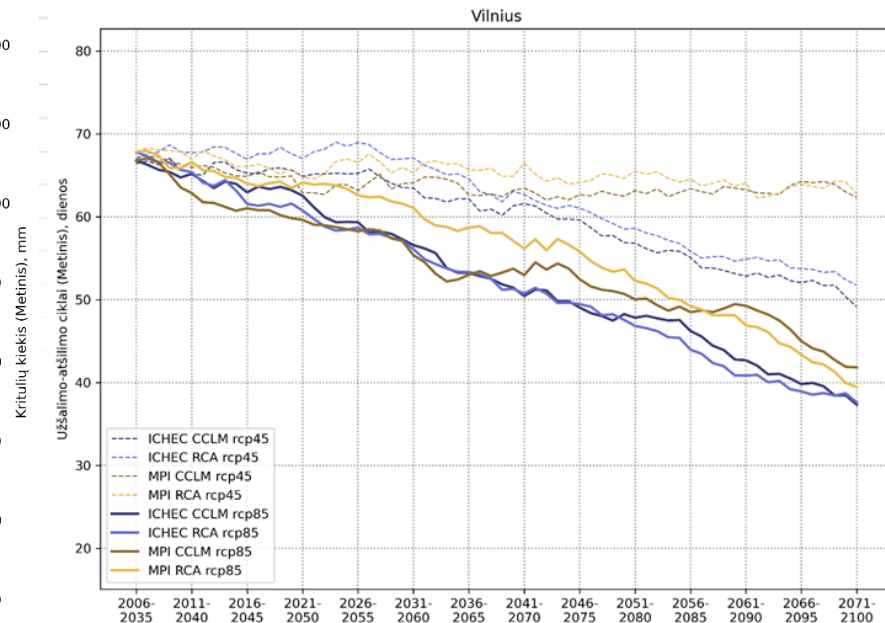
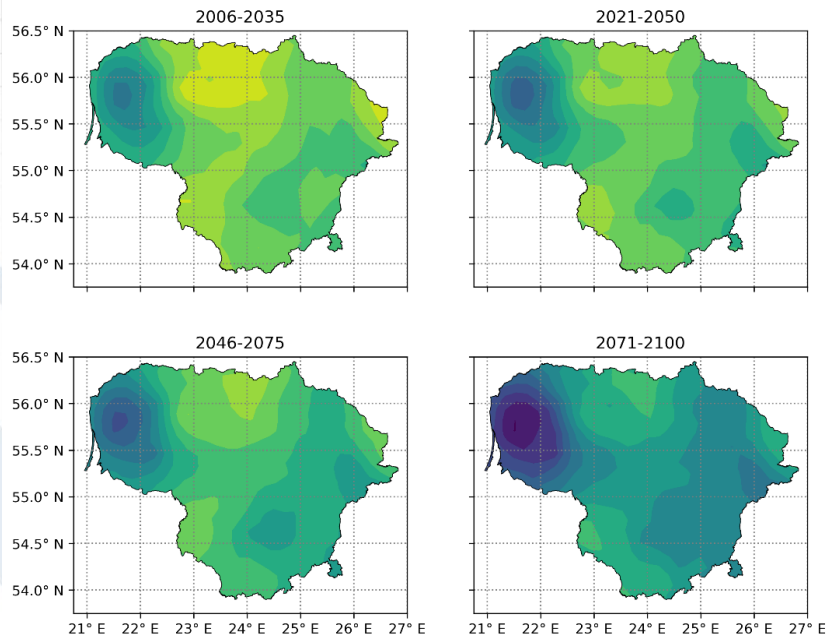
Climate indicator	Contemporary value	Future projection (2071-2100)	
		RCP4.5	RCP8.5
Annual precipitation, mm	684	726	782
Mean January precipitation, mm	50	54	64
Mean July precipitation, mm	85	92	83
Heavy precipitation days	16,0	17,5	20,5
Very heavy precipitation days	3,4	3,7	4,7
10-year precipitation, mm	54	58	61
Summer maximum precipitation, mm	103	110	122
Days without precipitation	193	190	190
Draught, days	4,4	4,0	6,3
Days with snow cover	54	33	8
Maximum snow cover thickness, cm	21,5	18,8	18,2
Number of freeze-thaw cycles	66	55	39
Health risk TSM5, days	14,7	12,4	10,8
Health risk PSM10, days	35,6	35,4	35,7
Raise of soil water content, mm	-	27	37
Total runoff depth, mm	291	302	341

3. Lietuvas nākotnes klimats

«Nokrišņu daudzums» un «Atkušņa cikli»

MPI RCA rcp85

3. Lietuvas nākotnes klimats - W

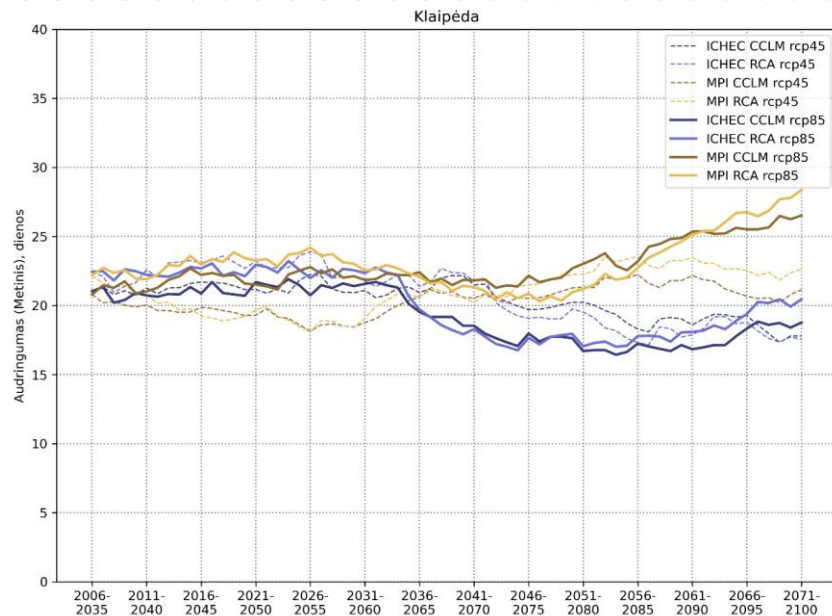
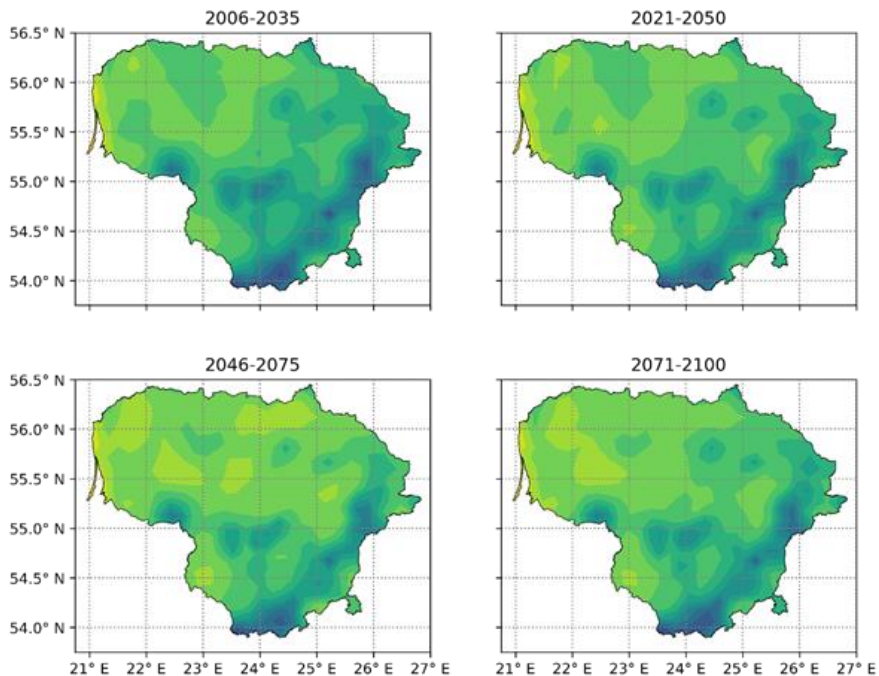
Climate indicator	Contemporary value	Future projection (2071-2100)	
		RCP4.5	RCP8.5
Mean wind speed, m/s	3,0	2,9	3,0
Maximum wind gusts, m/s	15,7	15,7	15,8
Storminess from wind, days	19,9	19,2	21
Storminess from wind gusts, days	17,3	15,8	20,1
Calm days	10,4	10,5	10,1
Sea level raise, cm	-	22	35

3. Lietuvas nākotnes klimats

«Bezvēja dienas» un «vētras Klaipēdā»

MPI RCA rcp85

Paldies par uzmanību !

Vairāk –

www.modinst.lv, www.water.lv

LV: <https://www4.meteo.lv/klimatariks/>

Driznaks LT: <https://klimatokaita.lt/>